ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกับการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน

The Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases In Relation Corruption Problems and Solutions

นายเริงศักดิ์ วิริยะชัยวงศ์
ผู้พิพากษาศาลอุทธรณ์

Mr. Reangsak Wiriyachaiwong
Justice of the Appeal Court
E-mail: tbumbim@yahoo.com

บทคัดย่อ

คอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาหนึ่งของประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพราะคอร์รัปชันทำลายขีดความสามารถ ทำให้ประเทศไทยไม่เจริญก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น เอาเงินสาธารณะไปเป็นประโยชน์ส่วนตน ทำให้เกิดการบิดเบือนการใช้ทรัพยากรของประเทศ ทำให้ประชาชนส่วนใหญ่ไม่ได้รับประโยชน์สูงสุด สูญเสียทรัพยากรและสิ้นเปลืองงบประมาณในการตรวจสอบ ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มั่นคง ประชาชนขาดความไว้วางใจรัฐบาล ขาดการจูงใจในการลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ทำไมจึงมีปัญหาคอร์รัปชันมากและนับวันจะขยายตัวมากขึ้น

การปกครองระบอบประชาธิปไตยได้รับการยอมรับว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุด เพราะการปกครองในระบอบนี้ยึดถือหลักนิติธรรม (The Rule of Law) หรือหลักนิติรัฐ (Legal State Principle) รัฐจึงมีอำนาจจำกัดการใช้อำนาจรัฐที่ต้องเป็นไปตามความยินยอมของประชาชน และในกรอบของกฎหมาย เปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการปกครองและกำหนดนโยบายต่าง ๆ มีการเลือกตั้ง มีรัฐธรรมนูญเป็นกรอบในการใช้อำนาจของรัฐ ประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย มีความเท่าเทียมกันในสิทธิเสรีภาพและโอกาส เป็นการปกครองโดยเสียงของคนส่วนมาก แต่ไม่ลืมสิทธิของคนส่วนน้อย (Majority Rule, Minority Rights)

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (Parliamentary Government) ซึ่งการปกครองในระบอบนี้อยู่บนพื้นฐานความคิดว่าด้วยรัฐเสรีประชาธิปไตย (Liberal and Democratic State) แนวคิดทุนนิยมเสรี (Capitalism) ซึ่งยอมรับในสิทธิส่วนบุคคลมาเป็นรากฐานทางการเมือง ยินยอมให้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สิน และสามารถถือครองทรัพย์สินโดยไม่มีข้อจำกัด ทั้งสนับสนุนให้มีการค้าอย่างเสรีและมีระบบเศรษฐกิจแบบการตลาด การที่ทุนนิยมมีพื้นฐานความคิดให้มีการสะสมทรัพย์สินและแสวงหาความสุขจากทรัพย์สินโดยเสรี ไม่มีข้อจำกัด ทำให้ทุนนิยมและเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว และพัฒนาไปเป็นพวกวัตถุนิยม (Materialism) และการมีพฤติกรรมบริโภคนิยม (Consumerism) ซึ่งให้ความสำคัญกับการถือครองทรัพย์สินโดยไม่สนใจวิธีการได้มาว่าจะชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมหรือไม่มีการบริโภคสินค้าและบริการเกินความจำเป็น เพราะอยากได้ความสุขและการยอมรับว่ามีสถานะทางสังคมที่เหนือกว่าคนทั่วไป วิธีการดังกล่าวนำไปสู่การคอร์รัปชัน เพราะวิธีคิดดังกล่าวก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ แม้ในระบอบประชาธิปไตยยินยอมให้ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกัน แต่คนในสังคมไทยก็ไม่มีความเท่าเทียมในเรื่องของทุนและโอกาส การลงทุน

และการค้าเสรีโดยไม่มีการควบคุมก่อให้เกิดคอร์รัปชันและความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกันในรายได้ของคนในสังคมไทย ยิ่งเศรษฐกิจขยายตัวมากเท่าไหร่ ค่าความไม่เท่าเทียมกันก็จะมากขึ้น เมื่อมีทรัพย์สินเงินทองมาก็ต้องการอำนาจทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ (Patronage System) ขึ้นในสังคม นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมืองระดับประเทศและระดับท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ในการหาคะแนนเสียง และเป็นวิธีการที่นักธุรกิจการเมืองใช้เพื่อชนะการเลือกตั้งและได้อำนาจเมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้ ซึ่งนี่คือปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทย

เมื่อมีการคอร์รัปชันมากจึงมีความจำเป็นในการควบคุมและตรวจสอบ ในประเทศเสรีประชาธิปไตยจะมีการควบคุมตรวจสอบหลายวิธีทั้งในทางการเมืองและทางกฎหมาย การตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ (Justice Organ) เป็นการควบคุมตรวจสอบวิธีหนึ่งในแง่ของความชอบด้วยกฎหมาย และโทษในทางอาญาและในทางแพ่ง

คอร์รัปชันจัดเป็นอาชญากรรม (Crime) ประเภทหนึ่ง องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency International) ให้คำนิยามว่า คอร์รัปชันคือการใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล พจนานุกรมไทยให้ความหมายว่า หมายถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดเบียนเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลคำว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Corruption ประเทศไทยมีปัญหาการคอร์รัปชันมานานแล้ว และมีแนวโน้มจะขยายตัวมากขึ้น เนื่องจากประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย มีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและการค้าเสรี ค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำ ในปี 2559 อยู่ที่ระดับ 35 ลำดับที่ 101 จาก 176 ประเทศ สะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันสูง ซึ่งประเทศไทยพยายามแก้ปัญหาดังกล่าวมาโดยตลอด และได้ตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตมิชอบในวงการ (ป.ป.ป.) ขึ้น และต่อมามีการปรับเปลี่ยนเป็นสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) ซึ่งเป็นองค์กรอิสระ และมีการตราพระราชบัญญัติต่าง ๆ อีกหลายฉบับขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่

การดำเนินคดีทุจริตคอร์รัปชันเดิมจะดำเนินคดีในศาลอาญาและศาลชั้นต้นทั้งประเทศ ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 บัญญัติให้มีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในการดำเนินคดีคอร์รัปชันต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งไม่ครอบคลุมคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หรือคดีคอร์รัปชันทั้งหมด สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลคดีอาญาและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559

และศาลยุติธรรมได้จัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางขึ้นในกรุงเทพมหานคร เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 จัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค 1 ภาค 3 ภาค 4 ภาค 5 ภาค 6 ภาค 8 และภาค 9 ขึ้นในวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2560 ส่วนศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 2 และภาค 7 เปิดทำการในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560

หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเปลี่ยนแปลงไปจากวิธีพิจารณาคดีอาญาเดิมหลายประการ เช่น ใช้ระบบไต่สวน (Inquisitorial System) แทนระบบกล่าวหา (Accusatorial System) การแก้ปัญหาคอร์รัปชันนอกจากการบังคับใช้กฎหมายที่เข้มแข็งจริงจัง รวดเร็ว และเป็นธรรม ซึ่งเป็นวิธีหนึ่งในการแก้ปัญหาพฤติกรรมของคนไทย แต่ที่สำคัญยังต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนไทยด้วย

วิธีคิดที่จะหยุดยั้งคอร์รัปชันคือการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) มาปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนไทย ให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุผล และการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยให้ประชาชนคนไทยมีความรู้ ความรอบคอบ คุณธรรม และไม่ประมาท มีชีวิตที่พออยู่พอกินตามสมควรแก่อัตภาพ มีความพอใจในความต้องการ มีความโลภน้อย ทำอะไรก็พอเพียงพอประมาณ ซึ่งจะทำให้คนไทยสะสมทรัพย์สินอย่างถูกต้อง ชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรม ทำให้ประเทศไทยพัฒนาไปอย่างยั่งยืน ซึ่งรัฐบาลจะต้องเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนไทย

คำสำคัญ: คอร์รัปชัน, ระบบอุปถัมภ์, การดำเนินคดี

ABSTRACT

Corruption is a problem in Thailand and countries around the world which effects on growth and development of the country from the abuse of social benefit to private gain. It is a distorting of national resource usage resulting in an unequal distribution of wealth in society. Corruption causes political instability, lack of faith and trust on the government and decrease in private section inward and outward investment. There is question why Thailand as a democratic country having a lot of corruption problems extending nowadays. Democracy is accepted as the best governance abiding by the Rule of Law or Legal State Principle. State has a limited power and shall use this power complying with the law and citizens consent. Also, citizens are sovereign and able to participate in governance and policy-making with election, constitution limits the use of power providing equality in rights and liberties in relation to majority rule concerning minority rights. Parliamentary democracy is a system of government used in Thailand based on the principle of liberal and democratic state. Capitalism accepts possession in property as an individual right including market economy and free trade. Individuals can accumulate and exploit from his own property unconditionally. Economic system rapidly develop to materialism and consumerism, this leads to over-consumption and society status value by granting a possession not concerned legal or moral. Finally, it causes corruption for gaining advantage. Free trade and investment without regulation make unequal distribution of wealth in society growing together with economic expansion. A patronage system is created as the more richness he has the more power he wants. Businessman can access to national and local politics by using patronage system in election campaign. Anti-corruption is needed for controlling and examining and can be done in several ways in a liberal democratic country whether political or legal. Judicial organ is one of the methods in the field of illegally act and punishment. Corruption is a crime, defined by Transparency International as the abuse of entrusted power for private gain. Thai dictionary describes that it is a misappropriation of official power while the Office of the Council

of State defines as an official corrupt and misconduct. The problem of corruption has been around for a long time and tends to expand, due to the capitalism and free trade policy of democracy. Corruption Perceptions Index 2016 ranks Thailand in 101 from 176 countries, this reflects the high level of the problem. Although Thailand expects to correct the problem by established the Office of the National Anti-corruption Commission, then converted to an independent regulatory later together with enacting several acts aiming for anti-corruption, this problem still occurs. Proceedings for corruption cases used to be done in general criminal court, then authorised to the Supreme Court of Justice's Criminal Decision for Persons Holding Political Positions but does not cover all areas of corruption and misconduct cases. National Legislative Assembly enacted the Act on Establishment of Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases and the Act on Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases Procedure in 2016. The principle of the Act on Criminal Court for Corruption and Misconduct Cases Procedure alter into different procedures in several ways, such as inquisitorial system replacing accusatorial system. Corruption solutions should focus on the enforcement of the law seriously, rapidly and justly together with the adjustment of attitude and value in society. Sufficiency Economy, a method of development based on moderation, prudence and social immunity using knowledge and virtue as guidelines in living, will lead the proper direction of granting possession in properties complying with the law and moral. The government should be a navigator for attitude and value changing that will conduce towards national development.

Keywords: Corruption, Anti-corruption, Court

บทนำ

คอร์รัปชัน (Corruption) เป็นปัญหาหนึ่งของประเทศไทย และประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก เพราะคอร์รัปชันทำลายขีดความสามารถในการแข่งขัน ทำให้ประเทศไทยไม่เป็นที่ยอมรับ ถูกลดทอนความน่าเชื่อถือในสังคมโลก แล้วยังทำให้ประเทศไทยไม่เจริญก้าวหน้าตามที่ควรจะเป็น ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม ทำให้คนกลุ่มน้อยคดโกงเอาทรัพยากรของคนส่วนรวมไปเป็นของตนเอง ก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ เสถียรภาพทางการเมืองของรัฐบาลไม่มั่นคง เป็นเหตุผลหนึ่งในการทำรัฐประหารมาโดยตลอด รัฐสูญเสียทรัพยากรในการควบคุมตรวจสอบ ทำให้ขาดการจูงใจในการลงทุนของภาคเอกชนทั้งในและต่างประเทศ

ประเทศไทยปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย (Democracy) ทำไมจึงมีปัญหาคอร์รัปชันและขยายเพิ่มขึ้น

การปกครองระบอบประชาธิปไตยเป็นที่ยอมรับว่าเป็นระบอบการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็นระบอบการปกครองซึ่งตั้งอยู่บนพื้นฐานของ “หลักนิติธรรม” (The Rule of Law) หรือหลัก “นิติรัฐ” (Legal State Principle) การใช้อำนาจของรัฐจึงเป็นไปตามความยินยอมของประชาชน ถือว่าอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนมีส่วนร่วม และประชาชนเป็นผู้สร้างรัฐและใช้อำนาจอธิปไตยในการปกครองโดยตรงหรือโดยผู้แทน เป็นระบอบที่เชื่อในความเป็นอิสระและเสรีภาพของประชาชน ประชาชนมีความเสมอภาคและเท่าเทียมกันในโอกาส ตลอดจนมีส่วนร่วมในการปกครอง มีรัฐธรรมนูญ (Constitution) และมีการเลือกตั้ง (Election) เป็นรูปแบบการปกครองที่ยึดถือเสียงส่วนใหญ่ แต่ไม่ลืมสิทธิของคนส่วนน้อย

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยมีพื้นฐานแนวคิดมาจากแนวคิดว่าด้วยรัฐเสรีประชาธิปไตย (Liberal Democratic State) อยู่บนพื้นฐานแนวความคิดทุนนิยมเสรี (Capitalism) ซึ่งเป็นระบบเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นและพัฒนามาตั้งแต่ศตวรรษที่ 17 นักคิดคนสำคัญของแนวคิดนี้คือจอห์น ล็อค (John Lock) นักปราชญ์ชาวอังกฤษ (ค.ศ. 1632-1704) แนวคิดของล็อคถูกใช้เป็นพื้นฐานความชอบธรรม สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงสู่ระบบเสรีประชาธิปไตยในโลกตะวันตก และถือว่าล็อคเป็นผู้ให้กำเนิดปัจเจกชนนิยม (Individualism) และเสรีนิยม (Liberalism) แนวคิดของล็อคมีอิทธิพลในประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา และนำมาเป็นกฎเกณฑ์ทางการเมืองเขียนไว้ในรัฐธรรมนูญของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลก รวมทั้งประเทศไทยด้วย มีการรับรองสิทธิเสรีภาพส่วนบุคคลไว้ในกฎหมายหลายฉบับ และเป็นรากฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบัน

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยยอมรับในสิทธิส่วนบุคคลมาเป็นรากฐานทางการเมือง นักคิดคนสำคัญคือมองเตสกิเออ (Charles de Montesqieu) นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. 1689-1755) และรุสโซ (Jean-Jacques Rousseau) นักปราชญ์ชาวฝรั่งเศส (ค.ศ. 1712-1778) มีการนำหลักการแบ่งแยกอำนาจ (Separation of Powers) ของมองเตสกิเออ และหลักเจตนารมณ์ร่วม (Social Contract) ของรุสโซมาเป็นพื้นฐานแนวคิดในระบอบนี้

หลักการแบ่งแยกอำนาจหรือหลักการแยกใช้อำนาจมีวัตถุประสงค์ในการแยกหน้าที่ของรัฐในทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ มอบให้องค์กรต่าง ๆ ที่เป็นอิสระต่อกันเป็นผู้ใช้อำนาจแต่ละส่วน เพื่อคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และเพื่อให้อำนาจต่าง ๆ ถ่วงดุลและคานอำนาจกันอย่างเหมาะสม (Check and Balance) ไม่

ควรให้องค์กรใดใช้อำนาจหลาย ๆ อย่างรวมกัน เพราะจะทำให้มีอำนาจมากเกินไป ซึ่งเป็นอันตรายต่อสิทธิเสรีภาพของประชาชน หลักการแบ่งแยกอำนาจของมองเตสกิเออ ต่อมากลายเป็นหลักกฎหมายและรัฐธรรมนูญ และนำไปสู่ระบบการเมืองที่มีการแยกอำนาจโดยเด็ดขาด หลักการดังกล่าวปรากฏอยู่ในรัฐธรรมนูญของสหรัฐอเมริกา ค.ศ. 1787 และรัฐธรรมนูญของฝรั่งเศส ค.ศ. 1971

การปกครองในระบอบประชาธิปไตยรัฐธรรมนูญประเทศต่าง ๆ บัญญัติไว้ต่างกันว่า จะแยกอำนาจนิติบัญญัติ อำนาจบริหาร และอำนาจตุลาการ ออกจากกันโดยเด็ดขาดหรือไม่ ซึ่งมีอยู่ด้วยกัน 3 ระบบคือ

1. ระบบรัฐสภา (Parliamentary Government) การใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐทางนิติบัญญัติและบริหารไม่ได้แยกออกจากกันโดยเด็ดขาดเคร่งครัด ต่างฝ่ายต่างสามารถคานและถ่วงดุลอำนาจซึ่งกันและกัน เช่น รูปแบบรัฐบาลของประเทศอังกฤษ

2. ระบบประธานาธิบดี (Presidential Government) มีการแยกองค์กรผู้ใช้อำนาจอธิปไตยของรัฐทางนิติบัญญัติและบริหาร แยกออกจากกันอย่างเด็ดขาดเคร่งครัด เช่น รูปแบบรัฐของประเทศสหรัฐอเมริกา

3. ระบบกึ่งรัฐสภา หรือกึ่งประธานาธิบดี (Semi Parliamentary System, Semi-Presidential System) เป็นรูปแบบการปกครองที่นำระบบรัฐสภาและระบบประธานาธิบดีมาผสมผสานกัน โดยประธานาธิบดีได้รับมอบอำนาจมาก แต่ในขณะเดียวกันก็ให้รัฐสภาควบคุมการทำงานของฝ่ายบริหารได้ เช่น รูปแบบรัฐบาลของประเทศฝรั่งเศส

ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 มาตรา 2 และมาตรา 3 ประเทศไทยมีการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข ทรงใช้อำนาจนั้นทางรัฐสภา คณะรัฐมนตรี และศาล เป็นการปกครองระบอบประชาธิปไตยระบบรัฐสภา (Parliamentary Government)

ระบบทุนนิยมยินยอมให้มีกรรมสิทธิ์ในทรัพย์สินส่วนบุคคล อนุญาตให้เอกชนสามารถถือครองทรัพย์สินได้มากเท่าที่จะหาได้ ทั้งสนับสนุนให้มีการค้าอย่างเสรี และมีระบบเศรษฐกิจแบบการตลาดมีอิสระในการบริหาร แต่การที่ทุนนิยม (Capitalism) ยินยอมให้สะสมทรัพย์สินและแสวงหาความสุขจากทรัพย์สินโดยเสรีไม่มีข้อจำกัด ทำให้ทุนนิยมและเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วและพัฒนาไปเป็นวัตถุนิยมและมีพฤติกรรมบริโภคนิยม ซึ่งให้ความสำคัญกับการถือครองวัตถุสิ่งของ เป็นศูนย์กลางของชีวิต ครอบครองแล้วมีความสุข โดยไม่สนใจวิธีการได้มาซึ่งทรัพย์สินว่าชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมหรือไม่ เมื่อมีทรัพย์สินมากก็ต้องการบริโภคสินค้าและบริการที่เกินความจำเป็น เพราะอยากได้ความสุขและการยอมรับว่าอยู่ในสถานะทางสังคมที่เหนือกว่า พฤติกรรมการบริโภคนิยมขยายตัวเกิดขึ้นไม่เฉพาะแต่สังคมชั้นสูงเท่านั้น แต่พฤติกรรมดังกล่าวเกิดขึ้นกับทุกสังคมทุกชนชั้นทั่วโลก และในสังคมไทยทั้งวัยรุ่นและวัยหนุ่มสาวสิ่งเหล่านี้เป็นพัฒนาการของทุนนิยมทั้งสิ้น

วิธีการสะสมทรัพย์สินของพวกทุนนิยม วัตถุนิยม (Materialism) และพวกที่มีพฤติกรรมบริโภคนิยม (Consumerism) นั้นมีทั้งวิธีการที่ถูกต้องและพวกที่ไม่สนใจวิธีการที่ได้มาว่าจะชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมหรือไม่ ซึ่งวิธีการดังกล่าวนำไปสู่การคอร์รัปชัน (Corruption) เพราะวิธีคิดของคนกลุ่มนี้มักชอบเอารัดเอาเปรียบ แม้วิธีคิดแบบเสรีนิยมประชาธิปไตยซึ่งเป็นหลักพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะยอมให้ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพที่เท่าเทียมเสมอกัน แต่คนในสังคมประชาธิปไตยในประเทศไทยก็ไม่เท่าเทียมกัน ทั้งยังมีความแตกต่างในเรื่องของทุนและโอกาส คนชั้นสูงหรือชนชั้นปกครอง รวมทั้งนักธุรกิจย่อมมีโอกาสมากกว่าในเรื่องของทุน การลงทุน และการค้าเสรี โดยไม่มีการควบคุม จึงนำมาซึ่งปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งยังสร้างความเหลื่อมล้ำในสังคมไทย ยิ่งระบบเศรษฐกิจขยายตัวมากเท่าไหร่ค่าความไม่เท่าเทียมกันใน

รายได้ของคนในสังคม หรือค่าสัมประสิทธิ์ (Gini) วัดความไม่เท่าเทียมกันก็จะมากขึ้น เมื่อนักธุรกิจสะสมทรัพย์ได้มากขึ้น ไม่ว่าจะด้วยวิธีการที่ชอบหรือไม่ชอบด้วยกฎหมายก็ตามทำให้เป็นผู้มั่งคั่ง เมื่อมีเงินก็ต้องการมีอำนาจในทางการเมืองผ่านระบบเลือกตั้งทั้งในระดับชาติและระดับท้องถิ่น ทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์หรือความสัมพันธ์แบบอุปถัมภ์ (The Patron – Client System) ซึ่งเกิดขึ้นในประเทศไทยมานานแล้ว แต่พัฒนาอย่างรวดเร็วในสังคมประชาธิปไตยหลังมีการปฏิรูปทางการเมืองตั้งแต่ปี พ.ศ. 2535 ถึงปัจจุบัน ในยุคนี้นักธุรกิจได้เข้ามาสู่ระบบการเมืองมากขึ้น จึงนำวิธีการทางธุรกิจมาใช้ในระบบการเมืองระดับท้องถิ่นและระดับชาติ เมื่อนำทุนนิยมมาใช้มากขึ้น สังคมการเมืองไทยจึงเป็นสังคมอุปถัมภ์ หมายถึง การได้รับสิทธิพิเศษจากผู้ใหญ่หรือญาติมิตรของตน ผู้อุปถัมภ์สามารถช่วยเหลือผู้รับอุปถัมภ์ในการติดต่อกับราชการ ทำให้สามารถเป็นคู่สัญญาในรูปแบบต่าง ๆ กับราชการได้ ทั้งเครือข่ายอุปถัมภ์ได้กลายเป็นวิถีทางของนักการเมืองในการหาคะแนนเสียง และเป็นวิธีการของนักการเมืองใช้เพื่อให้ชนะการเลือกตั้ง ซึ่งจะได้อำนาจรัฐเมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้ ระบบอุปถัมภ์ก็เป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาคอร์รัปชัน เพราะเป็นไปตามหลักการที่ว่าผู้ตัดสินใจลงทุนย่อมหวังผลกำไร สิ่งที่หยุดยั้งวิธีคิดแบบทุนนิยมและปัญหาคอร์รัปชันคือวิธีคิดปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) เป็นหลักปรัชญาหรือวิธีคิดพื้นฐานในการดำเนินชีวิตและวิธีปฏิบัติที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแก่พสกนิกรชาวไทยมานานกว่า 30 ปี เพื่อเป็นแนวทางในการดำรงอยู่อย่างมั่นคงและพัฒนาแบบยั่งยืนในกระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกาภิวัตน์ (Globalization) แนวคิดดังกล่าวอยู่บนหลักสำคัญ 3 ประการคือ 1. ความพอประมาณ 2. ความมีเหตุผล 3. การสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยมีความรอบรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงตั้งอยู่บนสายกลางและความไม่ประมาท เมื่อสังคมเข้าใจหลักคิดดังกล่าวจะทำให้มีชีวิตที่พออยู่พอกินตามสมควรแก่อัตภาพ แนวคิดดังกล่าวทำให้คนพอใจในความต้องการของตน มีความโลภน้อยก็จะเบียดเบียนคนอื่นน้อย ทำอะไรก็พอเพียง อยู่ได้ด้วยตนเองไม่ต้องพึ่งพาผู้อื่น เป็นแนวทางพัฒนาที่มีคนหรือประชาชนเป็นศูนย์กลาง นำไปสู่การพัฒนาที่ยั่งยืน เมื่อคนไทยรู้จักพอเพียง ปัญหาการทุจริตและพฤติมิชอบของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่รัฐก็จะลดน้อยลง ซึ่งจะลดปัญหาคอร์รัปชันและความเหลื่อมล้ำในสังคมไทยได้ประการหนึ่ง

เมื่อมีปัญหาคอร์รัปชันมากก็มีความจำเป็นในการควบคุมตรวจสอบองค์กรฝ่ายบริหาร นักการเมือง และเจ้าหน้าที่รัฐ เช่น

การควบคุมตรวจสอบโดยองค์กรฝ่ายนิติบัญญัติ (Legislative Organ)

การควบคุมตรวจสอบ โดยองค์กรฝ่ายบริหาร (Executive Organ)

การควบคุมตรวจสอบโดยองค์กรพิเศษที่อิงอำนาจขององค์กรนิติบัญญัติคือ Ombudsman

การควบคุมตรวจสอบดังกล่าวเป็นการควบคุมตรวจสอบความชอบด้วยกฎหมายและในแง่ของความเหมาะสม

การควบคุมตรวจสอบโดยองค์กรตุลาการ (Judicial Organ) เป็นการควบคุมตรวจสอบการใช้อำนาจของฝ่ายบริหารและเจ้าหน้าที่ของรัฐในแง่ของความชอบด้วยกฎหมายและการลงโทษในกรณีที่กระทำความผิดต่อกฎหมายซึ่งสถาบันตุลาการหรือศาลมีหน้าที่โดยตรงในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และตรวจสอบการกระทำที่ผิดกฎหมายทั้งในทางอาญาและในทางแพ่ง เพราะองค์กรตุลาการมีหลักประกันความอิสระ (Independence of the Judiciary) ปฏิบัติหน้าที่โดยไม่ได้ตกอยู่ใต้อิทธิพลขององค์กรทางการเมืองของฝ่ายบริหารและนิติบัญญัติ โดยศาลมีที่หน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีตามกฎหมายโดยเปิดเผย (Publicity) และคำพิพากษา

ต้องประกอบไปด้วยเหตุผล (Duty to Give Reasons) คอร์รัปชัน หรือการทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นความผิดทั้งในทางอาญาและในทางแพ่ง จึงจำต้องมีการควบคุมตรวจสอบ และองค์กรตุลาการก็เป็นองค์กรหนึ่งที่มีหน้าที่โดยตรงในการควบคุมตรวจสอบการคอร์รัปชันตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560

แม้จะมีการควบคุมตรวจสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือปัญหาคอร์รัปชัน (Corruption) หาได้ลดน้อยถอยลงไปแต่ประการใดไม่ ในประเทศไทยปัญหาดังกล่าวมีมาอย่างช้านาน ซึ่งเป็นปัญหาหนึ่งที่ประเทศไทยแก้ไขไม่ได้มาจนถึงปัจจุบัน แม้รัฐบาลต่างพยายามป้องกันแก้ไข โดยกำหนดเป็นนโยบายและแผนงานต่าง ๆ แต่ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันก็ไม่หมดไป จนกระทั่งมีการตั้งหน่วยงานขึ้นมาโดยเฉพาะ คือสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (ป.ป.ป) ตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2517 มาตรา 66 มีอำนาจหน้าที่ตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปรามการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ พ.ศ. 2518 เพื่อให้ทำหน้าที่ป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันในภาครัฐ

ต่อมามีการปรับเปลี่ยนและจัดตั้งสำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ป.ป.ช.) เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ขึ้นแทน และมีการตราพระราชบัญญัติต่าง ๆ อีกหลายฉบับขึ้นมาเพื่อป้องกันและปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชัน แต่ปัญหาดังกล่าวก็ยังคงมีอยู่มิได้หมดสิ้นไป

ศาลยุติธรรม (The Courts of Justice) เป็นองค์กรหนึ่งที่เข้าไปมีส่วนในการตรวจสอบปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน เพราะความผิดดังกล่าวมีโทษทางอาญา ซึ่งบัญญัติไว้ในประมวลกฎหมายอาญาและพระราชบัญญัติต่าง ๆ ที่มีโทษทางอาญา แต่กระบวนการยุติธรรมในการดำเนินคดีล่าช้าและไม่มีประสิทธิภาพเพียงพอ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 จึงกำหนดให้มีคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทำหน้าที่ไต่สวนข้อเท็จจริง ในกรณีที่มีผู้กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอันได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ได้เป็นตัวการ ผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือร่ำรวยผิดปกติ เพื่อพิจารณาส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา หรือร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินแล้วแต่กรณีโดยทำหน้าที่แทนพนักงานสอบสวนในระบบสอบสวนเดิม และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 กำหนดให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นในศาลฎีกา เพื่อพิจารณาพิพากษาคดีดังกล่าว รัฐสภาจึงได้ตราพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง พ.ศ. 2542 ขึ้นมา ซึ่งมีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 15 กันยายน พ.ศ. 2542 ในมาตรา 8 ของพระราชบัญญัติฉบับนี้ได้บัญญัติให้มีแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นในศาลฎีกา นับแต่บัดนั้นเป็นต้นมาศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงเกิดขึ้น

แต่ก็มีข้อจำกัดในการปราบปรามการทุจริตคอร์รัปชันเพราะคดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองไม่ได้ครอบคลุมคดีคอร์รัปชันทั้งหมด หลังการเลือกตั้งเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2554 ความขัดแย้งทางการเมืองยังไม่หมดไปจนมีการรัฐประหาร เมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 รัฐบาล พล.อ. ประยุทธ์ จันทร์โอชา เห็นว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นปัญหาของชาติ สภานิติบัญญัติแห่งชาติจึงตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติวิธี

พิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ศาลยุติธรรมจึงจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง โดยเปิดทำการเมื่อวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ที่กรุงเทพมหานครจัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 1 ภาค 3 ภาค 4 ภาค 5 ภาค 6 ภาค 8 และภาค 9 ในวันที่ 1 เมษายน 2560 จัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 2 และภาค 7 ในวันที่ 1 ตุลาคม 2560 ดังนั้น การดำเนินคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองจึงต้องดำเนินคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาคศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ มีหลักการสำคัญที่เปลี่ยนจากหลักเกณฑ์ การพิจารณาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา โดยระบบวิธีพิจารณาให้ใช้ระบบไต่สวน ศาลมีอำนาจในการสั่งแก้ไขการดำเนินกระบวนพิจารณาที่ผิดระเบียบ ศาลอาจย่นหรือขยายเวลาได้ตามความจำเป็นและเพื่อประโยชน์แห่งความยุติธรรม การห้ามนับระยะเวลาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และมิให้นำกฎหมายเรื่องอายุความล่วงเลยการลงโทษมาใช้บังคับแก่จำเลยที่หลบหนีโทษตามคำพิพากษาและการมีบทลงโทษผู้ถูกกล่าวหาหรือจำเลยที่หนีประกัน (Jumping Bail) เป็นต้น

งานวิจัยนี้จึงสนใจที่จะศึกษาว่าทำไมการปกครองในระบอบประชาธิปไตยในประเทศไทย จึงมีปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นจำนวนมากจนกระทั่งเป็นปัญหาสำคัญของชาติที่ต้องแก้ไข และจะแก้ไขอย่างไร ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบจะเข้าไปช่วยในการแก้ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้หรือไม่ และเมื่อทราบเหตุผลของปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบแล้วจะได้นำเหตุผลและข้อบกพร่องต่าง ๆ ไปนำเสนอกับผู้เกี่ยวข้องในการแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อรวบรวมข้อมูลและสาเหตุของการคอร์รัปชันและสถานการณ์คอร์รัปชันในประเทศไทย

2. เพื่อศึกษาวิเคราะห์ความเชื่อมโยงของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งมีพื้นฐานความคิดมาจากแนวคิดเสรีนิยมกับปัญหาการเกิดพฤติกรรมการทุจริตคอร์รัปชัน

3. เพื่อนำผลการศึกษาวิจัยมาใช้ประโยชน์ในการเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของการวิจัยครั้งนี้จะศึกษาถึงแนวคิดพื้นฐานของการปกครองในระบบประชาธิปไตย แนวคิดทุนนิยม ความเป็นวัตถุนิยม พฤติกรรมบริโภคนิยม และระบบอุปถัมภ์ ว่ามีวิธีคิดอย่างไร แนวคิดพื้นฐานดังกล่าวเป็นสาเหตุหนึ่งของปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบของนักการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ และแนวคิดของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงจะช่วยแก้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบได้หรือไม่ คดีอาญาเกี่ยวกับการทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งอยู่นอกอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และอยู่ในอำนาจของศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีคดีอะไรบ้าง มีกระบวนพิจารณาคดีอย่างไร และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบมีอำนาจพิจารณาและพิพากษาคดีอย่างไร และจะช่วยแก้ไขปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันได้หรือไม่ เพียงใด

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการวิจัยเป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยใช้วิธีศึกษาดังนี้

1. ศึกษาค้นคว้าข้อมูลจากเอกสาร โดยค้นคว้าจากหนังสือกฎหมาย รายงาน เอกสารการสัมมนา รายงานการสัมมนา เอกสารเผยแพร่ความรู้ นิตยสาร วารสาร หนังสือพิมพ์ และคำพิพากษาศาลฎีกา

2. ศึกษาข้อมูลและข้อเท็จจริงโดยได้ติดต่อขอสัมภาษณ์นักกฎหมาย นักรัฐศาสตร์ ผู้พิพากษา ผู้เชี่ยวชาญ และผู้มีประสบการณ์ด้านการเมือง 5 ท่าน เพื่อให้ทราบข้อมูล ปัญหาอุปสรรค ความคิดเห็นในประเด็นต่าง ๆ และผู้วิจัยได้นำคำสัมภาษณ์เหล่านั้นมาใช้ประกอบการเขียน

ข้อจำกัดของการวิจัย

เนื่องจากแนวคิดเสรีประชาธิปไตยเป็นเพียงความคิดหนึ่งที่เป็นพื้นฐานการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งยังมีแนวคิดและองค์ประกอบอื่น ๆ อีกหลายประการเป็นองค์ประกอบในระบอบประชาธิปไตย จึงเป็นการยากที่จะชี้ได้โดยชัดเจนว่าแนวคิดเสรีประชาธิปไตยเป็นเหตุผลโดยตรงของปัญหาการคอร์รัปชัน ทั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบก็เป็นศาลที่จัดตั้งขึ้นใหม่ อาจมีปัญหาและข้อขัดข้องที่ต้องแก้ไข ประกอบกับผู้วิจัยเองก็มีข้อจำกัดอยู่มากในเรื่องเวลาและข้อมูล ทั้งปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นเรื่องใหญ่ที่เป็นปัญหาระดับชาติ ดังนั้นข้อเสนอดังกล่าวอาจไม่ใช่ข้อเสนอที่ดีที่สุด คงเป็นเพียงแนวทางหนึ่งที่นำเสนอมาเพื่อการพิจารณาศึกษาเท่านั้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. เมื่อทราบข้อมูลพื้นฐาน พฤติกรรม และเหตุแห่งการกระทำความผิดคดีทุจริตคอร์รัปชันแล้ว จะนำปัญหาและแนวทางแก้ไขการทุจริตและประพฤติมิชอบเสนอผู้ที่เกี่ยวข้องในการป้องกันแก้ไขมิให้ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบขยายตัวในวงกว้างต่อไป

2. จะนำปัญหาข้อขัดข้อง วิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบที่พบ เสนอแนะต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ เพื่อป้องปรามปัญหาทุจริตคอร์รัปชันจะได้ลดปริมาณลง

คอร์รัปชันหรือการทุจริตและประพฤติมิชอบ

คอร์รัปชันจัดเป็นอาชญากรรม (Crime) ประเภทหนึ่ง องค์กรระหว่างประเทศด้านความโปร่งใส (Transparency) ให้คำนิยามว่าคือการใช้อำนาจที่ได้รับความไว้วางใจในทางที่ผิดเพื่อประโยชน์ส่วนบุคคล พจนานุกรมไทยให้ความหมายว่า หมายถึงการฉ้อราษฎร์บังหลวง เบียดบังเอาโดยอำนาจหน้าที่ราชการ แต่สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาแปลคำว่าการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการตรงกับคำในภาษาอังกฤษว่า Corruption ดังนั้น การทุจริตและประพฤติมิชอบจึงมีความหมายตรงกับคำว่าคอร์รัปชัน

คอร์รัปชันหรือการทุจริตและประพฤติมิชอบมีลักษณะที่สำคัญคือ

1. เป็นการกระทำความผิดอย่างหนึ่ง

2. เป็นการกระทำทุจริตที่เกี่ยวข้องกับการใช้อำนาจหรือหน้าที่ อาจกระทำโดยผู้มีอำนาจหน้าที่ หรือโดยผู้ต้องการให้ใช้อำนาจหน้าที่ หรือเกิดขึ้นจากการกระทำฝ่ายเดียวก็ได้

3. เป็นการแสดงถึงความเสื่อมโทรมทางศีลธรรมและปัญหาสังคม

4. มีทั้งในองค์กรภาครัฐและเอกชน

5. การกระทำอาจผิดหรือถูกกฎหมายก็ได้ แต่ผิดศีลธรรม คุณธรรม หรือจริยธรรม

6. ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจเป็นทรัพย์สิน ตำแหน่งหน้าที่ ความภักดี การอุปถัมภ์ หรือความพึงพอใจ

7. เป็นปรากฏการณ์หรือพฤติกรรมที่ซับซ้อน ปิดบัง การตรวจสอบพิสูจน์ได้ยาก

การคอร์รัปชันมีหลายรูปแบบ เช่น

1. การให้และรับสินบน

2. การฉกฉวยและแปรรูปทุนของรัฐ (Kleptocracy)

3. การใช้ทรัพยากรของรัฐไปในทางที่มิชอบ

4. การไม่ทำตามหน้าที่

5. การใช้อิทธิพลทางการค้า (มีผลประโยชน์ทับซ้อน)

6. ยอมรับของขวัญที่ไม่ถูกต้อง

7. ปกปิดการบริหารงานที่ไม่ถูกต้อง

8. ใช้อำนาจในทางที่ผิด

9. การใช้กฎเกณฑ์ ข้อบังคับต่าง ๆ อย่ามีอคติและลำเอียง

10. การทุจริตการเลือกตั้ง

11. การแสวงหาค่าเช่าทางเศรษฐกิจ หรือการเรียกเก็บส่วนแบ่งอย่างผิดกฎหมาย

12. ผู้อุปถัมภ์กับประชานิยม

ในประเทศไทยมีปัญหาคอร์รัปชันมานานแล้ว และมีแนวโน้มที่จะขยายตัวเพิ่มมากขึ้นเนื่องจากประเทศไทยมีระบบเศรษฐกิจแบบทุนนิยมและการค้าแบบเสรี จากรายงานการจัดอันดับค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันของประเทศไทยค่าดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันอยู่ในระดับต่ำ ในปี พ.ศ. 2559 อยู่ที่ระดับ 35 ลำดับที่ 101 จาก 176 ประเทศ จึงเป็นเครื่องชี้วัดที่สามารถสะท้อนให้เห็นว่าประเทศไทยเป็นประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันสูง ทุกรัฐบาลที่ผ่านมาและรัฐบาลในปัจจุบันยังไม่ประสบความสำเร็จในการแก้ไขปัญหา ดังนั้น รัฐบาลควรจัดให้ปัญหาคอร์รัปชันเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลและทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันแก้ไข

ผลกระทบของการทุจริตคอร์รัปชันนอกจากจะทำลายขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ทำให้ประเทศไทยไม่เป็นที่ยอมรับ ถูกลดความน่าเชื่อถือในประชาคมโลกแล้ว ยังทำให้ประเทศไม่เจริญก้าวหน้าและยังก่อให้เกิดผลกระทบคือ

1. เกิดความเหลื่อมล้ำและความไม่เป็นธรรมในสังคม

2. สูญเสียทรัพยากรของประเทศทั้งสิ้นเปลืองงบประมาณในการควบคุมตรวจสอบ และดำเนินคดีกับผู้กระทำผิด

3. ทำให้หน่วยงานภาครัฐขาดประสิทธิภาพ หน่วยงานที่มีหน้าที่ป้องกันและปราบปรามไม่ได้รับความน่าเชื่อถือ ทำให้เกิดข้อจำกัดในการนำนโยบายไปใช้เนื่องจากการทุจริตคอร์รัปชัน

4. เสถียรภาพทางการเมืองไม่มั่นคงประชาชนขาดความไว้วางใจจากรัฐบาล

5. ขาดการจูงใจในการลงทุนของภาคเอกชนทั้งในประเทศและต่างประเทศ

สาเหตุที่ทำให้เกิดการคอร์รัปชันมีหลายสาเหตุ คือ

จากแนวคิดพื้นฐานของการปกครองระบอบประชาธิปไตยซึ่งมีความคิดพื้นฐานมาจากแนวคิดของทุนนิยม (Capitalism) ที่ยินยอมให้มีการสะสมทรัพย์สินโดยไม่มีข้อจำกัด ทุนนิยมและการค้าเสรีพัฒนาไปอย่างรวดเร็ว ก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำในสังคม ก่อให้เกิดระบบอุปถัมภ์ในรูปแบบต่าง ๆ และเมื่อทุนนิยมพัฒนาไปเป็นวัตถุนิยมและมีพฤติกรรมบริโภคนิยมก็จะก่อให้เกิดการแสวงหาความสุขจากการใช้ทรัพย์สิน ถือการครอบครองทรัพย์สินเป็นศูนย์กลางของชีวิต ไม่สนใจวิธีการได้มาว่าจะชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมหรือไม่ ทำให้เกิดปัญหาสังคมด้านต่าง ๆ ทั้งปัญหายาเสพติดให้โทษและปัญหาการทุจริตคอร์รัปชัน

1. จากภายในตัวผู้กระทำความผิดเอง เช่น โอกาส สิ่งจูงใจ การเสี่ยงภัย และความซื่อสัตย์ เป็นต้น

2. จากสภาพแวดล้อมภายนอกหรือสิ่งแวดล้อม เช่น ปัญหาเศรษฐกิจ การเมือง สังคม เป็นต้น

แม้จะมีการควบคุมตรวจสอบด้วยวิธีการต่าง ๆ แต่ปัญหาการทุจริตและประพฤติมิชอบหรือปัญหาคอร์รัปชัน (Corruption) หาได้ลดน้อยถอยลงไปแต่ประการใดไม่

ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

ระบบศาลของประเทศไทยมีการพัฒนาอย่างยาวนาน เดิมเป็นระบบศาลเดียว ซึ่งองค์กรวินิจฉัยชี้ขาดข้อพิพาทอยู่ในโครงการสร้างของศาลยุติธรรม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้กำหนดให้ศาลในประเทศไทยมี 4 ศาลคือ

1. ศาลรัฐธรรมนูญ
2. ศาลยุติธรรม
3. ศาลปกครอง
4. ศาลทหาร

จึงทำให้ระบบของศาลในประเทศไทยเปลี่ยนมาเป็นระบบศาลคู่ และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 กับรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ยังให้ระบบศาลในประเทศไทยเป็นระบบศาลคู่

การดำเนินคดีอาญาและคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบเดิมเมื่อมีการกระทำความผิดและมีการฟ้องคดีก็จะดำเนินคดีในศาลอาญา และศาลชั้นต้นทั่วไป การอุทธรณ์ ฎีกา ก็จะอุทธรณ์ไปยังศาลอุทธรณ์และศาลฎีกา ซึ่งเป็นศาลที่อยู่ในโครงสร้างศาลยุติธรรม ต่อมารัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ใช้บังคับจึงมีการจัดตั้งศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางราชการเมืองในการดำเนินคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองเป็นแผนกที่จัดตั้งขึ้นตามรัฐธรรมนูญแห่งราชจักรไทย พุทธศักราช 2540 ส่วนที่ 3 มาตรา 272 ต่อมามีการทำรัฐประหารอีก 2 ครั้ง รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ก็ยังคงแผนกนี้ไว้ในศาลฎีกาเช่นเดิม

ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองมีหน้าที่พิจารณาพิพากษาคดีที่คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติไต่สวนข้อเท็จจริง ในกรณีที่มีผู้กล่าวหาว่าผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอันได้แก่ นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา หรือข้าราชการการเมืองอื่น รวมทั้งผู้ที่ไม่ได้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองแต่ได้เป็นตัวการผู้ใช้ หรือผู้สนับสนุนผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองดังกล่าวกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ หรือกระทำความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ หรือทุจริตต่อหน้าที่ หรือร่ำรวยผิดปกติ เพื่อพิจารณาส่งเรื่องให้อัยการสูงสุดฟ้องร้องดำเนินคดีอาญา หรือร้องขอให้ทรัพย์สินของบุคคลดังกล่าวตกเป็นของแผ่นดินแล้วแต่กรณี โดยทำหน้าที่แทนพนักงานสอบสวนในระบบสอบสวนเดิม และเพื่อให้การดำเนินคดีต่อผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในชั้นศาลเป็นไปด้วยความรวดเร็วและเที่ยงธรรม รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 195 กำหนดให้มีการจัดตั้งแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองขึ้นในศาลฎีกาเพื่อพิจารณาคดีดังกล่าว โดยองค์คณะผู้พิพากษาประกอบด้วยผู้พิพากษาในศาลฎีกาซึ่งดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา หรือผู้พิพากษาอาวุโสซึ่งเคยดำรงตำแหน่งไม่ต่ำกว่าผู้พิพากษาศาลฎีกา ซึ่งได้รับคัดเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาจำนวนไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 9 คน เป็นองค์คณะผู้พิพากษา และจะต้องออกนั่งพิจารณาคดีเช่นเดียวกับผู้พิพากษาในศาลชั้นต้น การพิจารณาคดีดังกล่าวองค์คณะผู้พิพากษาต้องเน้นระบบไต่สวนเป็นหลักแทนระบบกล่าวหา โดยต้องยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติเป็นหลักในการพิจารณาและอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร ต้องทำหน้าที่ในการถามพยานเองเป็นหลัก โจทก์ จำเลย ถามเพิ่มเติมต่อไป สำหรับขอบเขตอำนาจหน้าที่และวิธีพิจารณาคดีอาญาของศาลนั้น รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 195 วรรคสาม บัญญัติว่าให้เป็นไปตามที่กำหนดไว้ในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

หลังการรัฐประหารเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม พ.ศ. 2557 สภานิติบัญญัติแห่งชาติได้ตราพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 และพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ศาลยุติธรรมจึงจัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลางในวันที่

1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ที่กรุงเทพมหานครจัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 1 ภาค 3 ภาค 4 ภาค 5 ภาค 6 ภาค 8 และภาค 9 ในวันที่ 1 เมษายน 2560 จัดตั้งและเปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ ภาค 2 และภาค 7 ในวันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2560 ดังนั้น การดำเนินคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบต่อเจ้าหน้าที่ของรัฐ ซึ่งมิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง จึงต้องดำเนินคดีต่อศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค

ตามพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 มาตรา 3 ได้นิยามศัพท์คำว่า

“ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ หมายความว่า ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง และศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค”

“คดีทุจริตและประพฤติมิชอบ” หมายความว่า คดีดังต่อไปนี้ไม่ว่าจะมีข้อหาหรือความผิดอื่นที่เกี่ยวข้องกันรวมอยู่ด้วยหรือไม่ก็ตาม

1. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐในความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการหรือความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรมตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดต่อตำแหน่งหน้าที่หรือทุจริตต่อหน้าที่ตามกฎหมายอื่น หรือความผิดอื่นอันเนื่องมาจากการประพฤติมิชอบ

2. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลที่กระทำความผิดฐานฟอกเงินที่เกี่ยวเนื่องกับความผิดตาม (1) หรือกระทำความผิดตามกฎหมายว่าด้วยความผิดเกี่ยวกับการเสนอราคาต่อหน่วยงานของรัฐ กฎหมายว่าด้วยการให้เอกชนร่วมลงทุนในกิจการของรัฐ หรือกฎหมายอื่นที่มีวัตถุประสงค์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตหรือประพฤติมิชอบ

3. คดีอาญาที่ฟ้องให้ลงโทษบุคคลในความผิดเกี่ยวกับการเรียกรับ ยอมจะรับ หรือให้ขอให้รับว่าจะให้ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใด หรือการใช้กำลังประทุษร้าย ขู่เข็ญว่าจะใช้กำลังประทุษร้าย หรือใช้อิทธิพลเพื่อจูงใจหรือข่มขืนใจให้เจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการ ไม่กระทำการ หรือประวิงการกระทำใดตามประมวลกฎหมายอาญาหรือกฎหมายอื่น

4. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือบุคคลตามกฎหมายที่กำหนดให้เป็นคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ

5. คดีอาญาที่ฟ้องขอให้ลงโทษบุคคลที่ร่วมกระทำความผิดกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลตาม (1) ถึง (4) ไม่ว่าในฐานะตัวการ ผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือผู้สมคบ

6. คดีเกี่ยวกับการจงใจไม่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน และเอกสารประกอบ หรือจงใจยื่นบัญชีและเอกสารดังกล่าวด้วยข้อความอันเป็นเท็จ หรือปกปิดข้อเท็จจริงที่ควรแจ้งให้ทราบ

7. คดีร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดินเพราะเหตุร่ำรวยผิดปกติหรือมีทรัพย์สินเพิ่มขึ้นผิดปกติ

8. กรณีที่มีการขอให้ศาลดำเนินกระบวนพิจารณาอย่างหนึ่งอย่างใดก่อนยื่นฟ้องหรือยื่นคำร้องขอตาม (1) ถึง (7)

ความในวรรคหนึ่งมิให้รวมถึง

1. คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

2. คดีที่อยู่ในอำนาจของศาลเยาวชนและครอบครัวตามกฎหมายว่าด้วยศาลเยาวชนและครอบครัวและวิธีพิจารณาคดีเยาวชนและครอบครัว

หลักการสำคัญของร่างพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตประพฤติมิชอบที่เปลี่ยนไปจากวิธีพิจารณาคดีอาญาเดิม เช่น

1. ใช้วิธีพิจารณาคดีระบบไต่สวน

การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบขึ้นนั้นไม่เพียงแต่สร้างความรู้ให้แก่สังคมว่า ปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันเป็นภัยร้ายแรงที่กระทบต่อความมั่นคงของชาติ และยังสร้างความเปลี่ยนแปลงในการ

ดำเนินกระบวนพิจารณาคดีอาญาของศาลไทยอีกด้วย เพราะระบบการดำเนินกระบวนพิจารณาของศาลไทยได้รับอิทธิพลมาจาก “ระบบกล่าวหา” (Adversarial System) ของประเทศอังกฤษ ที่ผู้พิพากษายอมให้การนำเสนอพยานหลักฐานต่อสู้คดีเป็นหน้าที่ของคู่ความ แต่การจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบใช้ “ระบบไต่สวน” (Inquisitorial System) ของประเทศภาคพื้นยุโรปที่ผู้พิพากษามีบทบาทแสวงหาพยานหลักฐานในเชิงรุก (Active Role) ซึ่งระบบดังกล่าวเข้ามามีอิทธิพลต่อระบบพยานหลักฐานในประเทศไทย ซึ่งต่อไปอาจพัฒนาเป็นระบบการดำเนินกระบวนพิจารณาหลักของศาลไทยก็เป็นได้

2. ศาลออกคำสั่งในการแก้ไขการดำเนินกระบวนการพิจารณาที่ผิดระเบียบได้

3. ศาลมีอำนาจในการย่นหรือขยายระยะเวลา

4. ห้ามนับระยะเวลาหลบหนีรวมเป็นส่วนหนึ่งของอายุความ และมิให้นำกฎหมายเรื่องอายุความล่วงเลยการลงโทษมาใช้บังคับแก่จำเลยที่หลบหนีโทษตามคำพิพากษา และยกเว้นให้ศาลมีอำนาจพิจารณาลับคดีหลังจำเลยที่หลบหนี จำเลยซึ่งหลบหนีไม่ได้ถูกคุมขังจะยื่นอุทธรณ์ได้ต่อเมื่อได้มาแสดงตนต่อเจ้าพนักงานศาลในขณะยื่นอุทธรณ์

5. การฟ้องคดี ผู้มีอำนาจฟ้องคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ แบบคำฟ้อง การสั่งให้โจทก์แก้ฟ้อง ศาลที่มีเขตอำนาจ และการไต่สวนมูลฟ้อง การสอบคำให้การจำเลย การยื่นบัญชีระบุพยาน การตรวจพยานหลักฐาน การพิจารณาคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบ การริบทรัพย์สิน การร้องขอให้ทรัพย์สินตกเป็นแผ่นดิน การอุทธรณ์ฎีกาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ และการบังคับคดีตามคำพิพากษาเปลี่ยนไปจากระบบการพิจาณาพิพากษาคดีตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา

6. ศาลคดีอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลาง เปิดทำการพิจารณาคดีตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม พ.ศ. 2559 ถึงวันที่ 1 เมษายน พ.ศ. 2559 ก่อนที่จะเปิดศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบภาค โดยทำการพิจารณาพิพากษาคดีมา 6 เดือน ทั้งคดีที่ฟ้องใหม่และรับโอนมา รวม 493 คดี เสร็จไป 179 คดี มีองค์คณะสำหรับพิจารณาคดี 20 คน หรือ 10 คณะ มีอธิบดี 1 คน และรองอธิบดี 3 คน รวมผู้พิพากษาในศาล 23 คน นับว่าเป็นการทำงานที่หนักมาก และคดีส่วนใหญ่ที่พิพากษาหากเป็นคดีที่อัยการสูงสุด คณะกรรมการ ป.ป.ช และพนักงานอัยการฟ้องแล้ว ศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางจะพิพากษาว่ามีความผิดและลงโทษผู้กระทำความผิดเกือบทุกคดี จึงเป็นหลักประกันได้ว่าต่อไปนี้ผู้ที่กระทำความผิดหรือร่วมกันกระทำความผิด เป็นผู้ใช้ ผู้สนับสนุน หรือสมคบการกระทำความผิดฐานทุจริตและประพฤติมิชอบจะต้องถูกลงโทษตามกฎหมาย สำหรับองค์คณะพิพากษา 20 คน หรือ 10 คณะ ต่อจำนวนคดีดังกล่าวนับว่าการทำงานมีประสิทธิภาพสูงมากเพราะสามารถพิจารณาคดีได้อย่างรวดเร็ว โดยศาลอาญาทุจริตและประพฤติมิชอบกลางตัดสินคดีที่ประชาชนให้ความสนใจไปหลายคดี โดยตัดสินลงโทษผู้กระทำความผิดและมีคำสั่งให้ริบเงินจากการกระทำความผิดและดอกผลที่เกิดขึ้นให้ตกเป็นของแผ่นดิน

ข้อเสนอแนะ

แนวทางในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน

การคอร์รัปชันในประเทศไทยมีแนวโน้มที่จะขยายตัวมากขึ้น ดังนั้น รัฐบาลควรจัดให้ปัญหาคอร์รัปชันเป็นปัญหาสำคัญของชาติ และจัดให้ปัญหาคอร์รัปชันเป็นวาระแห่งชาติที่รัฐบาลและทุกภาคส่วนจะต้องร่วมกันแก้ไข งานวิจัยฉบับนี้ขอเสนอแนวทางในการแก้ไขปัญหาเพื่อให้รัฐบาลและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องนำแนวทางนี้ไปเป็นนโยบายและวิธีปฏิบัติในการแก้ไขปัญหา โดยแยกพิจารณาวิธีการแก้ไขได้ 2 วิธีคิด 9 วิธีทำดังนี้

1. เกี่ยวกับวิธีคิดและอุดมคติของคนในประเทศ

1.1 จากการศึกษาพบว่าการคอร์รัปชันมิได้เกิดขึ้นเพราะพฤติกรรมของคนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น แต่เหตุหนึ่ง

เพราะความคิดพื้นฐานของการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นรูปแบบการปกครองที่ดีมีพื้นฐานแนวคิดมาจากแนวคิดว่าด้วยรัฐเสรีประชาธิปไตย ซึ่งอยู่บนพื้นฐานแนวคิดของทุนนิยมเสรี (Capitalism) พื้นฐานความคิดดังกล่าวยินยอมให้มีการสะสมทรัพย์สินและแสวงหาความสุขจากทรัพย์สินโดยเสรี ไม่มีข้อจำกัดทำให้ทุนนิยมและเศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็ว และพัฒนาไปเป็นพวกวัตถุนิยม และการมีพฤติกรรมบริโภคนิยม ซึ่งให้ความสำคัญกับการถือครองทรัพย์สินโดยไม่สนใจวิธีการได้มาว่าจะชอบด้วยกฎหมายและศีลธรรมหรือไม่ มีการบริโภคสินค้าและบริการเกินความจำเป็น เพราะอยากได้ความสุขและการยอมรับว่ามีสถานะทางสังคมที่เหนือกว่าคนทั่วไป วิธีการดังกล่าวนำไปสู่การคอร์รัปชัน (Corruption) เพราะวิธีคิดดังกล่าวก่อให้เกิดการเอารัดเอาเปรียบ และแม้ในระบอบประชาธิปไตยยินยอมให้ทุกคนมีสิทธิและเสรีภาพเท่าเทียมกันแต่คนในสังคมไทยก็ไม่มีความเท่าเทียมกันในเรื่องทุนและโอกาส การลงทุนและการค้าเสรีโดยไม่มีการควบคุมก่อให้เกิดคอร์รัปชันและความเหลื่อมล้ำไม่เท่าเทียมกันในรายได้ของคนในสังคมไทย ยิ่งเศรษฐกิจขยายตัวมากขึ้นเท่าไหร่ค่าความไม่เท่าเทียมกันก็จะมากขึ้น เมื่อมีทรัพย์สินเงินทองก็ต้องการมีอำนาจทำให้เกิดระบบอุปถัมภ์ขึ้นในสังคม นักธุรกิจเข้าสู่ระบบการเมืองระดับประเทศและระดับท้องถิ่นโดยใช้เครือข่ายระบบอุปถัมภ์ในการหาคะแนนเสียงและเป็นวิธีการที่นักธุรกิจการเมืองใช้เพื่อชนะการเลือกตั้ง และได้อำนาจรัฐเมื่อจัดตั้งรัฐบาลได้ ซึ่งนี่ก็คือปัญหาที่มีมาอย่างยาวนานในสังคมไทย

วิธีคิดที่จะหยุดยั้งระบบทุนนิยมเสรี วัตถุนิยม พฤติกรรมบริโภคนิยม และระบบอุปถัมภ์ วิธีหนึ่งก็คือการนำหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง (Sufficiency Economy) ที่พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร มีพระราชดำรัสชี้แนะแด่พสกนิกรชาวไทยมาปรับเปลี่ยนวิธีคิดและทัศนคติกับค่านิยมคนไทยให้มีความพอประมาณ ความมีเหตุผลการสร้างภูมิคุ้มกันที่ดีในตัว โดยให้ประชาชนคนไทยมีความรอบรู้ ความรอบคอบ และคุณธรรม ไม่ประมาท มีพออยู่พอกินตามอัตภาพ มีความพอใจในความต้องการ มีความโลภน้อยทำอะไรก็พอเพียงพอประมาณ จะทำให้ประชาชนคนไทยมีคุณธรรมในวิธีบริโภค และสะสมทรัพย์สินอย่างถูกต้องตามกฎหมาย ศีลธรรม อย่างมีคุณธรรม มาใช้เป็นแนวทางในการดำเนินชีวิตของประชาชนคนไทย และขับเคลื่อนเศรษฐกิจของประเทศให้พัฒนาไปอย่างมั่นคงถาวรยั่งยืน เมื่อประชาชนเข้าถึงวิธีคิดดังกล่าวก็จะทำให้ประชาชนชาวไทยเป็นคนดีมีคุณธรรม ละเว้นไม่กระทำความผิดต่อกฎหมายและคุณธรรม แต่การปรับเปลี่ยนทัศนคติและค่านิยมของคนไทยในเรื่องคอร์รัปชันนี้ต้องใช้เวลาและความอดทน เนื่องจากวิธีคิดแบบทุนนิยมเสรีพัฒนามานานและเติบโตไปอย่างรวดเร็วตามกระแสยุคโลกาภิวัตน์

ดังนั้น รัฐบาลจะต้องเป็นผู้นำในการปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติ และค่านิยมของคนไทยให้เข้าใจเข้าถึงหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โดยกำหนดให้เป็นหลักสูตรในการเรียนการสอนระดับต่าง ๆ ของนักเรียน นิสิต นักศึกษา ตลอดจนเผยแพร่หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงให้ประชาชนชาวไทยเข้าใจ เข้าถึงโดยวิธีการต่าง ๆ ที่สามารถทำได้ทุกวิธี

1.2 รัฐบาลต้องปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติ และพฤติกรรมของคนในชาติให้รักในความมีระเบียบวินัย เคารพกฎเกณฑ์ทางสังคมและกฎหมาย ให้รู้จักอดทนและไม่เอาเปรียบคนในชาติ และให้คนในชาติที่มีคุณภาพร่วมเป็นพลังขับเคลื่อนประเทศไทยในระยะเปลี่ยนผ่านให้เข้าสู่สังคมที่พัฒนาแล้ว โดยรัฐบาลต้องพัฒนาคนไปพร้อมกับพัฒนาชาติ ซึ่งต้องเริ่มจากสถาบันครอบครัว ให้กล่อมเกลาลูกหลานตั้งแต่เด็กสถาบันการศึกษา ครู อาจารย์ ต้องเสนอองค์ความรู้คู่คุณธรรมให้นักเรียน นักศึกษา เป็นคนที่มีคุณภาพในสังคม ทั้งสังคมและชุมชนต้องเป็นแบบอย่างที่ดี รู้จักให้อภัย และเคารพกฎระเบียบของสังคม แม้จะเป็นเรื่องยากลำบากและใช้เวลารัฐบาลก็ต้องดำเนิน

การ เมื่อประชาชนคนไทยปรับเปลี่ยนวิธีคิด ทัศนคติและพฤติกรรมได้ก็จะไม่กระทำความผิดต่อกฎหมาย ปัญหาคอร์รัปชันก็จะลดน้อยลง

1.3 รัฐบาลต้องเป็นผู้นำในการรณรงค์ประชาสัมพันธ์ทุกรูปแบบให้ประชาชนคนไทยตระหนักและเห็นถึงความเลวร้ายของการคอร์รัปชันอย่างจริงจังและต่อเนื่อง เพื่อให้ประชาชนคนไทยทราบถึงปัญหาที่เกิดขึ้นจากการคอร์รัปชัน ซึ่งนอกจากจะเป็นการกระทำที่ผิดกฎหมายมีโทษทางอาญาถึงจำคุกและริบทรัพย์สินแล้ว ยังทำให้ประเทศชาติสูญเสียโอกาสในการพัฒนาประเทศ ประชาชนได้รับบริการสาธารณะที่ไม่ได้มาตรฐานและไม่มีคุณภาพ รัฐเสียโอกาสในการแข่งขัน ทั้งนักลงทุนไม่เชื่อมั่นต่อระบบราชการ

2. ปัญหาเชิงพฤติกรรมของคนในประเทศ

2.1 ปฏิรูประบบภาษี ให้มีฐานจัดเก็บภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและนิติบุคคลที่เพิ่มขึ้นเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับผู้เสียภาษี ให้มีความรักและหวงแหนในทรัพย์สินและงบประมาณของแผ่นดิน จะทำให้ทุกคนช่วยกันตรวจสอบการใช้จ่ายงบประมาณให้เป็นไปอย่างถูกต้อง

2.2 ใช้มาตรการทางภาษีในการจัดเก็บภาษี ไม่ว่าจะเป็นภาษีเงินได้บุคคลธรรมดา ภาษีเงินได้นิติบุคคล ภาษีธุรกิจเฉพาะ ภาษีที่ดิน ภาษีมรดก ภาษีมูลค่าเพิ่ม ภาษีรถยนต์ ภาษีที่จัดเก็บโดยส่วนท้องถิ่น เช่น ภาษีป้าย ภาษีโรงเรือน ภาษีบำรุงท้องที่ ภาษีสรรพสามิต ภาษีศุลกากร และภาษีอื่น ๆ ทุกประเภท ในอัตราก้าวหน้าที่สูงกว่าปัจจุบัน เพื่อนำเงินภาษีที่ได้จากการจัดเก็บไปพัฒนาประเทศ ให้ประเทศไทยเข้าใกล้รัฐสวัสดิการ เพื่อให้ประชาชนได้รับสวัสดิการทางสังคมโดยทั่วถึงและเป็นธรรมจะได้ลดปัญหาความเลื่อมล้ำและความแตกแยกทางสังคมให้น้อยลง ซึ่งจะทำให้คนไทยสะสมทรัพย์สินในจำนวนที่ไม่มากเกินไป และลดปัญหาระบบอุปถัมภ์ในสังคมไทยให้น้อยลงเพื่อแก้ปัญหาคอร์รัปชันและปัญหาทางการเมืองในประเทศ

2.3 ปฏิรูปกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการแก้ไขป้องกันและปราบปรามคอร์รัปชันให้ทันสมัย และมีการดำเนินคดีกับผู้กระทำความผิดโดยรวดเร็ว รวมทั้งจัดตั้งองค์กรและเพิ่มเจ้าหน้าที่ในการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันให้มากกว่าปัจจุบันที่มีพนักงานเจ้าหน้าที่ไม่เพียงพอ แม้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายเพิ่มขึ้นแต่ก็คุ้มค่ากับเงินที่ต้องเสียไปจากเงินที่ถูกคอร์รัปชัน

2.4 เพิ่มรายได้ค่าตอบแทนและสวัสดิการให้แก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐให้มีรายได้เพียงพอแก่การดำรงชีพ เพื่อให้ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐหลีกเลี่ยงการคอร์รัปชัน ทั้งนี้ จากการศึกษาประเทศที่มีปัญหาคอร์รัปชันน้อย เช่น นิวซีแลนด์ เดนมาร์ก และฟินแลนด์ พบว่าประเทศดังกล่าวมีจีดีพีต่อหัวประชากรสูง ดังนั้น การเพิ่มรายได้ ค่าตอบแทน และสวัสดิการแก่ข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐเพื่อให้มีรายได้เพียงพอแก่การใช้จ่ายจึงเป็นหนึ่งในการแก้ปัญหาคอร์รัปชัน

2.5 ให้ภาคประชาสังคมเข้ามามีส่วนร่วมเป็นกลไกสำคัญในการแก้ไขปัญหาคอร์รัปชัน และการสร้างความโปร่งใสของภาครัฐ เช่น ประเทศสวีเดนที่เปิดโอกาสให้ประชาชนเข้าไปตรวจสอบการใช้จ่ายเงินของรัฐบาลได้ หรือประเทศเดนมาร์กที่บังคับให้รัฐมนตรีทุกคนต้องเปิดเผยค่าใช้จ่ายรายเดือนทุกอย่าง ทั้งหมดนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าปัจจัยสำคัญที่มีส่วนในการทำให้ประเทศเหล่านี้จัดการรับมือกับปัญหาคอร์รัปชันได้ดีคือในประเทศต้องมีภาคประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจับตาสอดส่องการทำงานของภาครัฐและหน่วยงานของรัฐให้มีความโปร่งใส สามารถเปิดเผยข้อมูลให้องค์กรอื่น ๆ ตรวจสอบได้

2.6 องค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันและศาล จะต้องบังคับใช้กฎหมายอย่างรวดเร็ว เข้มแข็ง เด็ดขาด และจริงจัง มีประสิทธิภาพ ไม่เลือกปฏิบัติ กล่าวคือ จากการศึกษาตัวอย่างของประเทศที่มีคะแนนดัชนีภาพลักษณ์คอร์รัปชันที่ดี เช่น ประเทศนิวซีแลนด์ เดนมาร์ก และฟินแลนด์ พบว่ามีการบังคับใช้กฎหมายที่มีประสิทธิภาพสูง ทั้งประเทศเกาหลีใต้ ไต้หวัน และฮ่องกง ซึ่งมีปัญหา

คอร์รัปชันจำนวนมากก็ใช้วิธีการบังคับใช้กฎหมายและปราบปรามอย่างจริงจัง จึงทำให้ปัญหาคอร์รัปชันลดลงอย่างรวดเร็ว

ดังนั้น การบังคับใช้กฎหมายอย่างจริงจังและมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาล ศาล และองค์กรที่เกี่ยวข้องกับการป้องกันและปราบปรามการคอร์รัปชันต้องกระทำโดยเร็ว โดยมีศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบเป็นแบบในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่งเจ้าหน้าที่และองค์กรต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องจะต้องร่วมมือกัน มิใช่ปล่อยให้คดีขาดอายุความโดยไม่ฟ้องผู้กระทำความผิด หากทำงานไม่ทันก็ต้องเพิ่มเจ้าหน้าที่ แม้จะเสียงบประมาณแต่ก็คุ้มค่าเมื่อเทียบกับเงินที่ถูกคอร์รัปชัน เมื่อทุกองค์กรร่วมมือกันเชื่อว่าปัญหาการทุจริตคอร์รัปชันจะต้องลดน้อยลง ทั้งวิธีพิจารณาตามพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ. 2559 ที่เปลี่ยนไปจากวิธีพิจารณาคดีอาญาตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญาจะต้องช่วยแก้ปัญหาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบให้ลดน้อยลงได้

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

ฉัตรทิพย์ นาถสุภา. **ลัทธิเศรษฐกิจการเมือง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2539.

ชาญชัย แสวงศักดิ์. **ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับกฎหมายการปกครอง เล่มที่ 1**. กรุงเทพฯ: บริษัทสำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2538.

ณัชชาภัทร อุ่นตรงจิตร. **รัฐศาสตร์**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2559.

ธานิส เกศวพิทักษ์. **คำอธิบายพระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ**. กรุงเทพฯ: สำนักงานศาลยุติธรรม, 2559.

บวรศักดิ์ อุวรรณโน. **กฎหมายมหาชน เล่ม 1 วิวัฒนาการทางปรัชญาและลักษณะของกฎหมายมหาชนยุคต่างๆ**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538

ประยูร กาญจนดุล. **คำบรรยายกฎหมายปกครอง**. กรุงเทพฯ: บริษัท สำนักพิมพ์วิญญูชน จำกัด, 2538.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมศัพท์สังคมวิทยา อังกฤษ-ไทย**. กรุงเทพฯ: บริษัท อัมรินทร์พริ้นติ้งกรุ๊ป จำกัด, 2532.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรมฉบับบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554**. กรุงเทพฯ: ราชบัณฑิตยสถาน, 2556.

ราชบัณฑิตยสถาน. **พจนานุกรม**. กรุงเทพฯ: ศิริวัฒนาอินเตอร์ พริ้นท์, 2554.

วรพจน์ วิศรุตพิชญ์. **ความหมายและความสำคัญของศาลปกครอง**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติธรรม, 2538.

โสภณ รัตนากร. **คำอธิบายกฎหมายลักษณะพยาน**. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์นิติบรรณาการ, 2551.

อมร จันทรสมบูรณ์. **กฎหมายปกครอง**. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2525.

วารสารและหนังสือพิมพ์

ประภัสสร ทองยินดี. **"ประชาธิปไตย: แนวคิดและหลักการเบื้องต้น"**, วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยอิสเทิร์นเอเชีย ฉบับสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์. ปีที่ 5 (ฉบับที่3), ประจำเดือนกันยายน-ธันวาคม 2558.

ภูเบศร์ สมุทรจักร และมนสิการ กาญจนะจิตรา. **"พฤติกรรมการบริโภคนิยมในวัยรุ่นไทย และปัจจัยที่เป็นสาเหตุ"**, สถาบันวิจัยประชากรและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล, วารสารธรรมศาสตร์. ปีที่ 33 (ฉบับที่ 1), 2557.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

จารุวรรณ สุขุบาลพงษ์. **"แนวโน้มของคอร์รัปชันในประเทศไทย"**. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2556.

ฉัตรชัย ไทรโชต. **"แนวทางการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบของเจ้าหน้าที่รัฐที่มิใช่ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง"**. เอกสารวิจัยส่วนบุคคล, วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร, 2559.

เริงศักดิ์ วิริยะชัยวงศ์. **"นโยบายและอุปสรรคในการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย"**. เอกสารวิจัย คณะรัฐศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2539.

ยุทธศิลป์ กระแสร์กุศล. **"ปัญหาในการจัดตั้งศาลปกครองในประเทศไทย"**. วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต, คณะนิติศาสตร์, มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2537.

สัมภาษณ์

นิกร ทัสสโร, รองอธิบดีผู้พิพากษาศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ. สัมภาษณ์. วันที่ 4 เมษายน 2560.

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คะนึงนิจ ศรีบัวเอี่ยม. **"เอกสารประกอบการบรรยายวิชานิติปรัชญา คณะนิติศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย"**. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

ฐานันท์ วรรณโกวิท. **"ข้อแนะนำศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง"**. ศาลฎีกา. ไม่ปรากฏปีที่พิมพ์

"พระราชดำรัสของพระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช บรมนาถบพิตร พระราชทานเนื่องในโอกาสวันเฉลิมพระชนมพรรษา ณ ศาลาดุสิดาลัย สวนจิตรลดา พระราชวังดุสิต วันที่ 4 ธันวาคม 2540" พิมพ์เผยแพร่โดยศูนย์ประสานงานโครงการอันเนื่องมาจากพระราชดำริและความมั่นคง ศปร. 2560.

กฎหมาย

"ข้อบังคับของประธานศาลฎีกาว่าด้วยวิธีการดำเนินคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559", ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 133, 1 ตุลาคม 2559.

"แนวทางการปฏิบัติราชการระหว่างศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบกลางกับศาลชั้นต้น (ในระหว่างที่ยังไม่เปิดทำการศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบภาค พ.ศ. 2559)", 1 ตุลาคม 2542.

"พระราชบัญญัติจัดตั้งศาลอาญาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559", ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 133, 16 สิงหาคม 2559.

"พระราชบัญญัติวิธีพิจารณาคดีทุจริตและประพฤติมิชอบ พ.ศ.2559", ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 133, 30 กันยายน 2559.

"พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความอาญา พุทธศักราช 2477", ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 52, 10 มิถุนายน 2478.

“พระราชบัญญัติให้ใช้ประมวลกฎหมายอาญา พุทธศักราช 2499”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 73, 15 พฤศจิกายน 2499.

“พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2542”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 116, 17 พฤศจิกายน 2542.

“พระราชบัญญัติมาตรการของฝ่ายบริหารในการป้องกันและปราบปรามการทุจริต พ.ศ.2551”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 125, 25 มกราคม 2551.

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560”, ราชกิจจานุเบกษา. เล่มที่ 134, 6 เมษายน 2560.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

ชัยพัฒนา, มูลนิธิ. **“พระราชดำริว่าด้วยเศรษฐกิจพอเพียง”**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.chaipat.or.th, 2015.

นิกร ทัสสโร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http:bangkokbiznew.com, 2017.

ศาลยุติธรรม. **“ประวัติศาลยุติธรรม”**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www.coj.go.th/home/history.html, 2560.

“Transparency”. (Online). Available: http: //www. Transparency, 2017.

Wichianlaw. **“สิทธิของผู้ต้องหาในคดีอาญา”**. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก: http://www. Wichianlaw. ploqspot.com, 2560.

ภาษาต่างประเทศ

Book

Wade, H.W.R. Administrative Law. Sixth Edition, Oxford: Oxford University Press, 1988.